

Informace o obecním systému odpadového hospodářství statutárního města Brna 2023

dle § 60 odst. 4 zákona č. 541/2020 o odpadech, ve znění pozdějších předpisů

1. Systém nakládání s komunálními odpady ve městě Brně

- Statutární město Brno (SMB) je původcem komunálního odpadu vzniklého při činnosti nepodnikajících fyzických osob na území města.
- Oblast upravuje obecně závazná vyhláška statutárního města Brna č. 29/2022, o stanovení obecního systému komunálního odpadového hospodářství statutárního města Brna.
- Obecní systém odpadového hospodářství zajišťuje smluvně pro město společnost SAKO Brno, a.s. (100 % ve vlastnictví města Brna).

Svoz směsného komunálního odpadu

- Směsný komunální odpad (SKO) je složka komunálního odpadu, která zbývá po vytrídění využitelných složek, nebezpečných složek komunálního odpadu a objemného komunálního odpadu.
- SKO ukládají občané do sběrných nádob černé barvy umístěných u jednotlivých nemovitostí.
- Ke konci roku 2023 bylo v systému nasazeno celkem 58 081 ks sběrných nádob.
- Veškerý SKO je energeticky využíván v zařízení pro [energetické využití odpadů](#) (ZEVO) spol. SAKO Brno, a.s.

Sběr využitelných složek komunálního odpadu

- Sběr využitelných složek komunálního odpadu je na území města organizován tzv. donáškovým způsobem s využitím sběrných středisek odpadů a stanovišť sběrných nádob na veřejně přístupných místech.
- V oblastech, kde nelze umístit sběrné nádoby na veřejně přístupná místa (např. centrum města), jsou postupně po dohodě s vlastníky nemovitostí umísťovány sběrné nádoby do domů.

SEPARACE SKLA

- Sběr skla je na území města Brna realizován ve sběrných střediscích odpadů a na stanovištích sběrných nádob na veřejně přístupných místech.
- Na území města bylo ke konci roku 2023 rozmístěno celkem 1 776 ks sběrných nádob.
- Sklo se separuje na barevné a čiré (s výjimkou podzemních kontejnerů, kde je sklo odkládáno netříděné).
- Na jednotlivých stanovištích jsou umístěny dvojice sběrných nádob objemu 240 až 3 500 l.
- Sbírané sklo je plně využito při výrobě nového skla.

SEPARACE PLASTŮ, NÁPOJOVÝCH KARTONŮ, PLECHOVEK OD NÁPOJŮ, KOVOVÝCH OBALŮ OD POTRAVIN, TÁČKŮ, VÍČEK A ALOBALU

- Občané mohou tyto využitelné odpady odkládat ve sběrných střediscích odpadů i na stanovištích sběrných nádob na veřejně přístupných místech, kde jsou umístěny žluté (případně černé se žlutým víkem) sběrné nádoby o objemu 240 litrů a 1 100 litrů.
- Systém sběru a svozu PET lahví byl zahájen v lednu roku 2001. Od září 2010 lze do sběrných nádob na PET lahve ukládat nápojové kartony a od dubna 2014 i směsné plasty a hliníkové plechovky od

nápojů. Od září 2022 i kovové obaly od potravin a krmiv pro zvířata, víčka od jogurtů, tvarohů a dalších potravin, alobal, kovové potravinové tácky apod. Kovová víčka je potřeba před vyhozením oddělovat, aby je třídící linka mohla odseparovat.

- Na území města bylo ke konci roku 2023 rozmístěno celkem 3 270 ks sběrných nádob.

SEPARACE PAPIRU

- Neznečištěný sběrový papír je jako druhotná surovina využíván při výrobě papíru a kartonů.
- Sbírá se ve sběrných střediscích odpadů, na stanovištích sběrných nádob na veřejně přístupných místech, kde jsou umístěny modré (případně černé s modrým víkem) sběrné nádoby objemu 240 litrů a 1 100 l a ve sběrných provozovaných oprávněnými osobami, případně je realizován sběr oprávněnými osobami ve školách.
- Na území města bylo ke konci roku 2023 rozmístěno celkem 3 045 ks sběrných nádob.
- Díky rozvoji technologií lze nově recyklovat i obaly na vejce a ruličky od toaletního papíru.

SEPARACE BIOLOGICKÉHO ODPADU ROSTLINNÉHO PŮVODU

- Biologický odpad rostlinného původu je sbírán na sběrných střediscích odpadů do velkoobjemových kontejnerů. Dále v rámci mobilního svozu zastávkovým způsobem do velkoobjemových kontejnerů, do hnědých sběrných nádob objemu 240 litrů rozmístěných na veřejně přístupných místech a v oblasti Masarykovy čtvrti do sběrných nádob umístěných přímo v nemovitostech. Část obyvatel využívá vlastní kompostéry, které tedy nevstupují do bilance Brna.
- Na území města bylo ke konci roku 2023 rozmístěno celkem 1 616 ks sběrných nádob.

SEPARACE OSTATNÍCH MATERIÁLOVĚ VYUŽITELNÝCH SLOŽEK KOMUNÁLNÍHO ODPADU

- Ve sběrných střediscích odpadů je dále zabezpečen sběr čistých hliníkových obalů, kovového šrotu, stavební suti určené k recyklaci, pěnového polystyrenu, použitých rostlinných olejů a odpadů ze zeleně.

Sběr nebezpečných složek komunálního odpadu

- Nebezpečné složky komunálního odpadu jsou sbírány ve sběrných střediscích odpadů.

Provozování sběrných středisek odpadů

- Sběrná střediska odpadů (SSO) jsou určena k odkládání komunálních odpadů, které v souladu s vyhláškou upravující systém odpadového hospodářství obce, nelze ukládat do sběrných nádob na směsný komunální odpad.
- Občané zde mohou odložit využitelné a nebezpečné složky komunálních odpadů a komunální odpady objemné (nábytek apod.); ve vybraných SSO lze odložit za úplaty i stavební odpady.
- V rámci zpětného odběru mohou nejen občané, ale i podnikatelé odložit zdarma i pneumatiky a elektrozařízení pocházející z domácností (pneumatiky pouze na vybraných SSO).
- Na území města bylo ke konci roku 2023 v provozu 35 SSO.
- V srpnu 2023 bylo otevřeno nové SSO Jedovnická, moderní a největší středisko na Moravě. Podnikatelé se zde mohou za úplaty zbavovat svého odpadu.

Zpětný odběr elektrozařízení pocházejících z domácností

- SMB zajišťuje v rámci provozu SSO pro kolektivní systémy a výrobce elektrospotřebičů zpětný odběr elektrozařízení pocházejících z domácností.
- Občané i podnikatelé mohou v rámci zpětného odběru odložit zdarma použité elektrospotřebiče (spotřební elektronika, elektrické nářadí, bílá spotřební elektrozařízení – pračky, myčky,

chladničky, zářivky apod.). Funkční elektrické spotřebiče lze odevzdat pro další využití v rámci projektu JSEM ZPĚT, viz dále.

2. Předcházení vzniku odpadů:

Projekt „Druhý život“

- Přináší možnost do RE-USE POINTŮ na sběrných střediscích darovat předměty pro další použití - zejména zařízení a vybavení domácnosti, hračky, sportovní vybavení atp.
- Předměty jsou následně prodávány za symbolickou částku prostřednictvím sbírky organizované Veřejnou zelení města Brna, příspěvkovou organizací.
- VZMB využívá 100 % zisku nabytého z prodeje darovaných předmětů na financování projektu „KVĚTINY V BRNĚ“, kdy jsou na vybraných pozemcích vysazovány a udržovány okrasné květiny.
- RE-USE POINTy (kryté a zřetelně označené buňky) jsou umístěny na 7 SSO v Brně, a to na ulici Okružní, Jana Svobody, Hapalova, Dusíkova, Sochorova a Ukrajinská a nově také na zcela novém SSO Jedovnická.
- Od vzniku projektu v roce 2016 byl již vybrán téměř jeden milion Kč, v roce 2023 šlo o 63 tis. Kč.

Projekt RE-NAB

- Slouží pro podporu dalšího využívání použitého, ale funkčního nábytku.
- Obyvatelé Brna mohou prostřednictvím tohoto projektu darovat nepotřebný nábytek lidem v sociální nouzi.
- Jedná se o komodity: dřevěné, kovové či plastové stoly, stolky, židle, skříňky, komody, postele i police, veškerý použitelný nábytek, včetně zahradního.
- Z hygienických důvodů není odebírán čalouněný nábytek.
- Předměty je možné odevzdávat na SSO Jana Svobody, Okružní, Dusíkova, Hapalova, Sochorova, Ukrajinská a Jedovnická, kde jsou za tímto účelem umístěny zastřešené velkoobjemové kontejnery.
- Poté je nábytek převážen do tzv. Nábytkové banky ve skladu společnosti SAKO Brno, a.s. – Černovická 15. Po domluvě je také možné darovaný nábytek dovézt přímo sem.
- Distribuce probíhá ve spolupráci s Odborem sociální péče MMB, který ho nabízí sociálně potřebným obyvatelům města Brna.

Projekt „RETRO-USE“

- Patří mezi ojedinělou aktivitu, která propojuje předcházení vzniku odpadů s oblastí kultury a sociální oblasti.
- Podporuje další smysluplné použití všeho, co je v domácnostech již nepotřebné, vyrobené před rokem 1989 a zároveň zajímavé zejména pro kulturní instituce.
- Z historického hlediska zajímavé předměty jako např. knížky, časopisy, vybavení domácnosti či technické vybavení, osobní písemnosti, staré fotografie, filmy, hračky, sportovní potřeby jsou zejména v rámci redistribuce do sbírek muzeí či fondů divadel i čištěny či opravovány.
- Je to současně i projekt sociální, součástí je zřízení chráněné pracovní dílny, navíc některé staré předměty mohou také ještě posloužit například studentům a nestanou se odpadem, protože projekt „RETRO-USE“ pomůže prodloužit jejich životní cyklus.
- Statutární město Brno na projektu spolupracuje s AMERFO, o.p.s., jehož partnery jsou např. Moravská galerie, Technické muzeum Brno, Vojenský historický ústav.

Projekt RE-TEX

- Na území města Brna postupně rozmisťují kontejnery na čistý a použitelný textil (vč. obuvi, kabelek, měkkých i tvrdých hraček a bytového textilu) - v současnosti 203 nádob.
- Projekt je realizován ve spolupráci s Diecézní charitou Brno.

Projekt JSEM ZPĚT

- Spolupráce s provozovatelem kolektivního systému ELEKTROWIN a.s.
- Možnost odevzdat funkční spotřebiče, které jsou po kontrole revizním technikem předávány charitativním organizacím (Fond ohrožených dětí, Diakonie, azylové domy) k dalšímu využití.
- Realizováno na SSO Vídeňská.

Domácí kompostování

- Statutární město Brno v návaznosti na udržitelnost mezinárodního projektu MINIWASTE v rámci kterého byl realizován v letech 2010–2012 „Pilotní projekt domácího kompostování v městské části Brno – Žebětín“ (v MČ Žebětín rozmístěno 350 ks plastových kompostérů objemu 400 litrů a 20 ks kompostérů objemu 700 litrů) a na něj navazující obdobný projekt na celém území Brna.
- Projekt podporoval aktivity v oblasti domácího kompostování formou dotovaného prodeje domácích kompostérů nebo formou zápůjčky kompostérů (s využitím dotace ze SFŽP).
- Celkově bylo distribuováno 6 990 ks plastových kompostérů.

3. Financování systému obecního systému odpadového hospodářství

Většinu příjmů systému tvoří poplatek za komunální odpad, jehož pravidla výběru jsou podrobně vysvětlená na [webu](#) města. Poplatek lze odvést mj. také elektronicky na [BrnoID](#). Příjmy a náklady z hlavní a vedlejší činnosti zobrazují následující dvě tabulky.

Náklady na provoz systému

Sběr a svoz směsného komunálního odpadu	191 973 845,01 Kč
Energetické využití směsného komunálního odpadu	64 278 688,42 Kč
Provoz sběrných středisek odpadů a odstranění odpadů z nich (z toho nebezpečné odpady: 4 103 600,20 Kč)	87 002 113,18 Kč
Materiálové využití bioodpadu (kompostování)	2 793 672,35 Kč
Nelegální skládky	694 642,50 Kč
Další provozní náklady	1 164 391,35 Kč
Sběr a svoz využitelných složek komunálního odpadu (papír, plasty, sklo, kovy, biologicky rozložitelné odpady rostlinného původu)	62 081 984,68 Kč
	409 989 337,49 Kč

Příjmy v rámci provozu

Poplatek za provoz obecního systému odpad. hospodářství	238 992 776,20 Kč
EKO-KOM (odměna za sběr obalových odpadů)	44 301 493,50 Kč
Výnosy ze sběrných středisek odpadů (příjem za odběr stavební sutě)	1 170 274,35 Kč
Výnosy za využití systému sběru využitelných odpadů (podnikatelé)	143 209,93 Kč
Tržby ze separace odpadu (sklo, železný šrot, polystyren)	6 752 517,00 Kč
Tržby ze zpětného odběru elektrozařízení	1 790 608,65 Kč
	293 150 879,63 Kč

4. PRODUKCE ODPADŮ A MÍRA SEPARACE

Množství separovaných odpadů (tuny) a počty sběrných nádob v období 2019–2023

	2019		2020		2021		2022		2023	
	počet nádob	množství	počet nádob	množství	počet nádob	množství	počet nádob	množství	počet nádob	množství
	(ks)	(t)	(ks)	(t)	(ks)	(t)	(ks)	(t)	(ks)	(t)
Papír	2 487	8 769	2 602	7 979	2 732	7 776	2 935	7 549	3 045	7 821
Sklo	1 851	4 283	1 823	4 861	1 808	5 042	1 794	4 907	1 776	4 890
Plasty	2 547	3 460	2 719	3 460	2 954	3 943	3 138	4 102	3 270	4 907
Biodpady	x	x	x	x	1 335	836	1 553	1 316	1 616	1 311
Textil	203	394	205	510	202	500	204	512	203	515

Množství odpadů (tuny) sebraných v rámci systému sběru a svozu komunálního odpadu města v období 2019–2023

	2019	2020	2021	2022	2023
Směsný KO	67 997	69 469	68 889	66 290	65 157
Nebezpečný odpad	146	145	160	124	126
Papír	8 769	7 979	7 776	7 549	7 821
Sklo	4 283	4 861	5 042	4 907	4 890
Plasty	3 460	3 819	3 943	4 102	4 907
Textil	394	510	500	512	515
Kovy	1 091	1 241	1 051	884	934
Vytříděné kovy spalovna	1 150	1 445	1 421	1 170	1 126
Polystyren	32	31	29	23	44
Biodpady celkem	3 444	3 925	4 390	4 887	4 761
Jedlé oleje a tuky	17	20	24	16	19
Sběrná střediska*	19 422	21 501	22 810	20 848	16 079

* bez nebezpečného odpadu a materiálově využitelných odpadů

Zpětný odběr: množství elektrozařízení z domácností a pneumatik v letech 2019–2023

		2019	2020	2021	2022	2023
Televizory a počítačové monitory	ks	18 846	22 659	19 458	12 621	14 298
Ledničky a mrazící boxy	kg	254 120	208 900	297 370	322 150	266 690
Ostatní elektrospotřebiče a zařízení	kg	603 013	573 737	615 877	451 944	643 852
Zářivky a úsporky	kg	6 677	7 583	8 498	7 921	8 888
Baterie	kg	5 029	6 110	7 581	6 299	9 220
Pneumatiky*	kg	109 020	76 240	231 780	185 940	210 640

* v rámci zpětného odběru evidovány od poloviny roku 2021

- Město Brno má propracovaný systém sběru separovaného odpadu, přesto konečná míra třídění odpadu v roce 2023 dosáhla jen 29,81 %. Za tím stojí více faktorů: lhostejnost části obyvatel podpořená značnou anonymitou velkého města, rozlehlé sociálně vyloučené lokality s neukázněnými obyvateli nebo obtížnost umístění nádob a jejich sběru především v centru města. Brno je také vytíženou turistickou destinací se zvýšenou konzumací alkoholu a potravin ve veřejném prostoru, často v místech se špatnými možnostmi umístění nádob na separovaný odpad.
- Vyšší míru separace se Brno snaží docílit zejména pomocí osvětových kampaní, tedy v rámci akcí pro veřejnost nebo podporou environmentální výuky v mateřských, základních a středních školách.
- Velmi dobře jsou obyvateli separované především kovy a trochu hůře sklo, které jsou zároveň oproti např. plastům nejnáze recyklovatelné. Obsah žlutých nádob je na nové dotřídovací lince ještě odseparován na různé druhy plastů, tetrapaky a kovové obaly.
- Kovy jsou navíc dodatečně získávány ze směsného komunálního odpadu po jeho využití v ZEVO – vyseparováním ze zbylé škváry.
- Směsný odpad je v ZEVO využíván na výrobu elektřiny a tepla, díky čemuž Brno oproti jiným městům skládkuje minimální množství odpadu (2,2 tis. tun z celkových 104 tis. tun za rok 2023).

Základní ukazatele za rok 2023, přepočteno na obyvatele*

Produkce komunálních odpadů	104 361,34 t	263,47 kg/obyv.
Produkce směsného komunálního odpadu	65 157,00 t	164,50 kg/obyv.
Produkce objemného odpadu	14 799,00 t	37,36 kg/obyv.
Separace papíru	7 821,00 t	19,74 kg/obyv.
Separace plastu	4 097,00 t	10,34 kg/obyv.
Separace skla	4 890,00 t	12,35 kg/obyv.
Separace kovů	2 060,00 t	5,20 kg/obyv.
Separace biologického odpadu	4 761,28 t	12,02 kg/obyv.
Separace dřeva	135,06 t	0,34 kg/obyv.
Separace textilních odpadů	515,00 t	1,30 kg/obyv.
Separace nebezpečných odpadů	126,00 t	0,32 kg/obyv.

Náklady na provoz obecního systému	409 989 337 Kč	1 035 Kč/obyv.
Příjmy v odpadovém hospodářství	293 150 880 Kč	740 Kč/obyv.
Doplatek města Brna na provoz systému	116 838 458 Kč	295 Kč/obyv.

*Poč. obyvatel Brna k 1. 1. 2023: 396 101